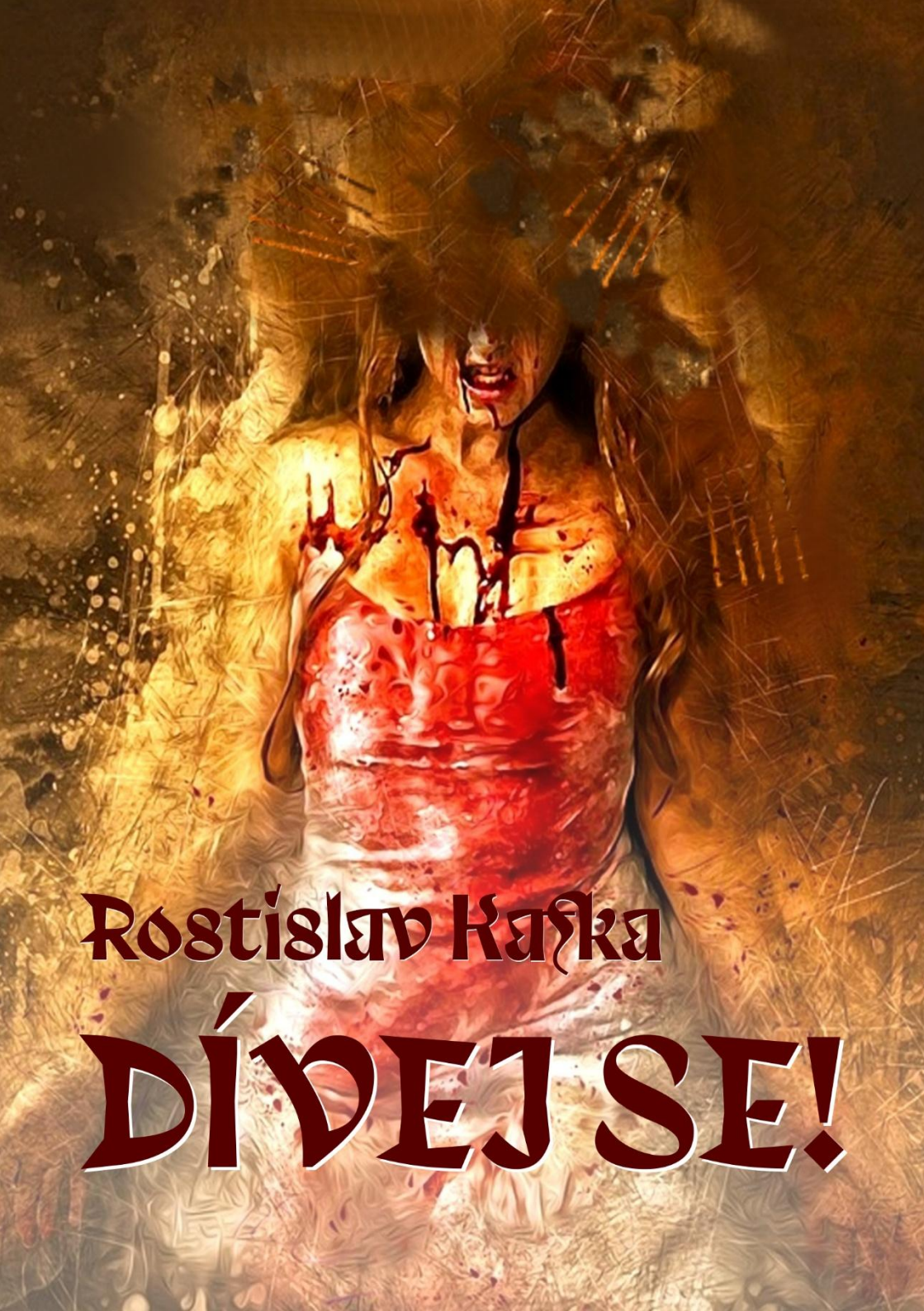

Rostislav Kaška

DÍVEJ SE!

DÍVEJ SE

Dobrodružný příběh s detektivní
zápletkou, inspirovaný skutečnými
událostmi

Rostislav Kafka

V roce 1816 ztroskotala k vůli špatné navigaci francouzská fregata Medúza. Posádka si musela narychlo zbudovat provizorní vor a na něm se snažit dosáhnout afrických břehů. Téměř tři týdny prožívali neuvěřitelná muka, trýzeň a bezmoc. Toto téma si vybral o dva roky později francouzský malíř Théodore Géricault, který na monumentálním obraze sugestivně zachytil bezmoc, zoufalství i jiskru naděje. Obraz je v současnosti vystaven v pařížském Louvru. Ve své době vyvolal obraz silnou emoci u veřejnosti a nepopsatelnou paniku u tehdejší vládnoucí síly. Neboť to byla právě francouzská vláda, která za kapitána lodi zvolila nekompetentního člověka.

Náš příběh částečnou fiktivní formou dokumentuje nejen onu událost, ale rozvíjí i teorii o nepřičetnosti kapitána a převádí děj do současnosti. Co když onu šílenost, panovačnost a krutost podědil některý z jeho potomků? Dokáže jej umně skrýt pod maskou laskavosti a rozvážnosti?

Théodore Géricault: Vor Medúzy, 1817-1818, Louvre, Paříž

„Paule, máte na vrátnici návštěvu. Prý je to velmi důležité.“

Paul Mitchel, osmačtyřicetiletý restaurátor nejznámějšího muzea světa, zdvihl hlavu od mikroskopu a zvědavě se zadíval na kolegu.

„Důležité? Copak jsem neříkal, že mě nemá nikdo celé dopoledne rušit. Mám před sebou jednu z nejvzácnějších památek. Takže žádné návštěvy. Teď ne! Řekněte té... veledůležité návštěvě, že ji rád přijmu, ale nejdříve až po patnácté hodině, ano? Děkuji, René.“ Muž se znovu zaměřil na vzácnou antickou sochu a pomocí elektronického mikroskopu se snažil dokončit analýzu mírně popraskaného bílého mramoru.

„Prý vám mám připomenout Sain Vivien. Nebo tak něco.“

Těch pár slov stačilo, aby Paulovu mysl na krátkou chvíli zastínila tma. Rukama se chytil okraje stolu. Srdce se rozbušilo, kapičky potu mu orosily široké čelo. Párkrát vydechnul. Rukama si protřel hladkou tvář, pomalu se obrátil, pokýval hlavou a odebral se na vrátnici. Po chvíli se zastavil.

„Dávejte na ni pozor, zaslouží si to. Je to naše Venuše.“

Pak už s poněkud nahněvaným výrazem ve tváři kráčel na vrátnici.

Štíhlého, pomenšího muže přibližně stejného věku s poněkud odulou tváří, řídkými světlými vlasy a výrazným nosem nemohl přehlédnout. Překvapením povytáhl obočí. V první moment ho napadlo, že se jedná o omyl nebo nějaký nejnepřijatelnější žert.

Návštěva si sundala brýle a přistoupila blíž. Úzká, podivně tvarovaná ústa částečně skryta pod mohutným knírem, se mírně roztáhla. Chvilí se oba nehnutě pozorovali, jako by čekali na povel k boji.

„Copak, příteli, nepoznáváš mě,“ zasvítily bílé zuby tajemného hosta. „To by mi asi mělo lichotit, cesta je znovu volná, aréna připravená. Náhodně jsem se dozvěděl, že pracuješ v muzeu. Oživuješ staré vykopávky? Vdechuješ život veteši? Trošku ti narostlo bříska, Paule. Sport ti asi už moc neříká, že? Ale vzpomeneš si někdy, jak jsme spolu proháněli míč? Byl jsi výbornej střelec a skvělej driblér. Mohl jsi to někam dotáhnout, ale jak vidím, dal ses na vykopávky. No, budiž. Vidím ve tvých očích velký otazník a taky známky strachu. Neboj, já už nejsem... ten, kterého jsi znal. Ano, udělal jsem kdysi chybu. Člověk je, ale tvor chybuující. Teď jsem někdo jiný. Začínám znovu žít...“

„Proboha, co... co to povídáš, jakou chybu? Máš na rukou krev! Co tady děláš? Je to už přes čtvrt století! Čtvrt... všichni si myslí, že jsi mrtev. A kde je Emma? Slíbil jsi, že když ti pomůžu, propustíš ji. Kde je? A proč ses vrátil? Ty do našeho světa nepatříš! Jsi...“

Paul Mitchel, který až během monologu začínal chápat krutou skutečnost, cítil, jak jeho organismus začíná pomalu kolabovat. Pot mu stékal po zádech, ve spáncích bušila kladívka. Slova se mu zakusovala do mozku jako zuby rezavé pily.

„Klid, příteli, klid, a ne tak nahlas. A mimochodem, jsem už zpátky nějaký ten pátek. No, vidím, že paměť se ti už vrátila. Jsi, ale stále

stejně naivní jako dřív. Na tu svou malou Emu zapomeň. Posloužila svému účelu, ale vím, že už máš náhradu. Vlastně jsem ti tehdy ani nestačil poděkovat za pomoc. Nějak nebyl čas. Ale teď jsem zpět a času budeme mít spoustu. Za mořem nebylo zle, ale mé místo je tady. Chtěli mě ponížit, ale zapomněli, že ďábla porazit nelze. Chápeš, příteli? Stačí nová tvář, nová vize, úsměv a... lidé se přede mnou budou plazit. Ale k věci, Paule. Potřebuji od tebe malou pomoc. Shromážďuji nejruznější informace. Ne, neboj, nechystám převrat. Potřebuji od tebe jen nějaké údaje. Louvre, to je přece chloubka celé Francie. Dívej se, analyzuj, hodnot. Třeba váš ředitel. Co jeho záliby, plány, milenky, neřesti. Rozumíš? A co ostatní. Určitě u vás pracuje spousta chytrých, zajímavých lidí. Začínám novou kapitolu svého života. Brzy všechno pochopíš. A nebud' překvapen, když vás jednoho dne navštívím. No tak, chlape, už se prosím tě uvolni. Tady máš e-mail, kam můžeš své poznatky posílat. Neboj, vše je zabezpečeno. Doufám, že první informace budou brzy. Dívej se, dívej a informuj. Tak, kamaráde, do práce. Víš, co se říká, kdo je připraven, není překvapen. Doufám, že mě nezklameš. Víš, že nerad prohrávám. A taky víš, že nemám rád podrazy.“

Muž pevně stiskl Mitchelovi paži.

„Zatím, příteli, a... neudělej hloupost, která by tě mrzela, moc... mrzela. Pozdravuj svou ženu. Jo, dobře sis vybral, opět černovláška. I mně se líbí. Však víš. Na brzkou shledanou, příteli. A piš.“

Paul Mitchel ještě dlouho nebyl schopen uspořádat svoje myšlenky. Připadal si jako v béčkovém mafiánském filmu. To ještě

netušil, že realita bude mnohem, mnohem děsivější než kdejaký oscarový hit. Zatím jen zhluboka dýchal. Jeho rty jen tiše šeptaly:
„Zrůda se vrátila.“

„Pane, mohu vám doporučit naše archivní víno Château Doisy-Védrières, ročník 1988, výborná jakost? I sám princ Charles, který naše město minulý týden navštívil a u nás večerel, tuto značku ocenil.“

Číšník, jenž stál v uctivé vzdálenosti vedle poněkud obtlouklého hosta, který právě dopil kávu, se lehce uklonil a čekal na odpověď.

„Říkáte, že víno je staré třicet let? To je skutečně rarita. No, když tvrdíte, že sám princ... dobrá, děkuji, ochutnám.“ Muž si upravil baculatým prstem brýle a zadíval se na číšníka.

„Zaslechl jsem, že majitel restaurace je v nemocnici, jak se mu daří?“

„Děkuji, pane, už je to lepší. To víte, žlučník... když dovolíte?“

„Jistě, tak ho pozdravujte a vyjádřete mou spokojenost, a že jeho podnik doporučím svým známým i přátelům.“

Číšník v bílé košili a hnědé vestě zdobené zlatými knoflíky se znovu uklonil a po chvíli již přinesl onu vychvalovanou láhev. Po krátké degustaci a spokojeném výrazu hosta dolil skleničku a s nacvičeným úsměvem na rtech se odporoučel.

Muž, jehož tak číšník uctivě obsluhoval, ještě chvíli s blaženým výrazem ve tváři vychutnával specifickou chuť více než čtvrt století starého vína a střídavě pozoroval poklidnou ulici, na niž zlehka dopadaly stříbrné sněhové vločky, aby posléze svůj zrak upřel na

nedaleký horizont, kde se honosně a hrdě vypínala jedna z nejznámějších staveb světa – Eiffelova věž. Znovu si přiložil sklenici k ústům a pomalu se napil a náhle... jeho ruka zůstala chvíli v nehybné poloze. Poté ji rychle i se sklenicí položil na skleněný stůl a jen tiše si zopakoval pár slov, které před chvílí zaslechl.

„Ročník 1988... výborná jakost?“

Úsměv vystřídal tvrdý a nesmlouvavý výraz. Otočil hlavu a pokýval na jednoho z mužů, kteří seděli u vedlejšího stolku.

„Můžeš na chvíli, Alain?“ Urostlý, ramenatý muž s pečlivě zastřiženým vousem si přisedl a zadíval se do pichlavých očí.

„Ukaž mi prosím tě tu knihu, kterou nám dnes věnoval ředitel muzea Louvre.“ Jeho společník otevřel kožený kufrík a položil na stůl objemnou knihu s názvem Zlo podle Williama Blaka.

„Něco tě upoutalo? Budeš si snad teď číst, otče?“

„Ne, to rozhodně ne! A nemluv tak nahlas. Nevíš, kdo nás může poslouchat. Pamatuj na to!“ V očích se mu krátce zablesklo, ale vzápětí se již věnoval knize. Otevřel ji přesně na místě, kde bylo několik informací o autorce včetně její fotografie.

„Znáš tu ženu? Myslím, že jsme ji v tom muzeu dokonce i potkali.“

„Měl bych?“

„Studoval jsi přece dějiny umění, tady uvádějí, že ona taky.“

„Mám jen tři semestry... ale ano, zaslechl jsem něco o ní. Je docela v kurzu, píše takovou napůl fikci, napůl biografii. Teď prý chystá nový román o nějaké lodní katastrofě, nebo tak. Proč se ptáš?“

„Nevím... ty oči... někoho mi připomínají. Podívej se trochu na ni a pak mě informuj, neprodleně. Dám ti kontakty na lidi z muzea. Oni určitě budou vědět. A pokud možno na sebe příliš neupozorňuj, rozumíš?“

Muž se rozhlédl a když viděl, že kolem prochází obsluha, poněkud hlasitěji dodal: „Musíme přece podporovat mladé umělce, ne?“ Jeho oči se znovu podívaly na přebal knihy a chtěl ji odložit, ale neodolal a zběžně ji prolistoval. Stačilo jen pár vteřin a jeho ruka se zarazila, úzké rty se nekontrolovatelně otevřely a puls se téměř zastavil. Znovu začal rychle listovat stránkami, aby se posléze opět vrátil na ono místo. Na spodním okraji stránky byl evidentně tužkou napsán nějaký údaj. Muž si jen poupravil brýle a opět sklonil hlavu.

„To snad ne!“ Podíval se před sebe a chvíli to vypadalo, že ztratí vědomí. Masitý obličej pobledl, ústa se podivně zkřivila a ukazováček začal nekontrolovatelně bubnovat po otevřené knize, jako by chtěl, aby natištěná písmenka ze stránky vypadla. Vše trvalo několik vteřin, až poté zkamenělá tvář znovu ožila a muž opět získal kontrolu nad svým tělem. V jeho hlase však emoce ještě přetrvaly.

„Tady jsou nějaké čmáranice. Šlendrián! Jak nám mohli dát kazovou knihu!“ A současně s onou větou chytl stránku a prudkým pohybem ji vytrhl.

„Zmetek, vyhoď ji, nebo kup novou!“ Se znechucením odhodil knihu na stůl. Následně ještě s větším odporem odsunul sklenici s vínem.

„Jak tohle mohl pít princ Charles, nechápu!“ Oči spočinuly na zasněžené ulici. Vstal, zaplatil a vyšel před restauraci.

„Tak půjdeme, za hodinku začíná vyhlášení nejlepšího fotbalisty... doufám, že to bude Jean-Louis Rabier z Paris Saint-Germain.“ Lehce kývl na kolegu, jehož vysoká štíhlá postava se při chůzi kymácela jako uvolněný lodní stěžň.

„Alaine, ty informace o té spisovatelce potřebuji co nejdříve, rozumíš?“ Oslovený muž jen pokýval hlavou a poškozenou knihu schoval do kožené tašky.

Vyšli do zasněžených ulic města Paříže a spolu s nimi i další dvojice urostlých mladíků, kteří je evidentně doprovázeli. Nemohli si nevšimnout, že jejich šéf se zastavil nad litinovou mřížkou kanálu, vytáhl z kapsy nějaký list papíru a začal jej trhat na malé kousky. Ty pak ze znechucením odhodil. Chvilí vše pozoroval a jen ten, kdo by stál v jeho těsné blízkosti by uslyšel slova, která vzápětí spolkla rušná ulice: „To nemůže být pravda. Ne! Je to jen náhoda, náhoda!“ Před očima stále viděl těch několik slov napsaných na roztrhané stránce.

Vzpomínáš na Saint-Vivien?

Zima byla teprve na začátku, ještě celé dlouhé tři měsíce trvalo, než mohli lidé v pařížských ulicích, parcích a promenádách nastavovat své pobledlé tváře hřejivému jarnímu slunečnímu svitu.

Žena sedící v širokém koženém rustikálním křesle vínové barvy, jež bylo součástí nevelké místnosti, která snad více než obývací pokoj připomínala umělecký ateliér, uchopila levou rukou stříbrný zapalovač a prudkým pohybem zažehla dlouhý štíhlý plamen. Chvíli ho pozorovala a až po několika vteřinách, jako by jí mozek dal znamení, si obřadně zapálila cigaretu, poté přivřela orosené pomněnkové oči a požitkářsky nasála do plic omamný kouř. Nekonečně dlouho trvalo, než z mírně pootevřených karmínových rtů vydechla první malé obláčky kouře. Čekala, až se onen slastně chvějící bělostný závoj změni na šedivý neuctivý chuchvalec a poté se, poněkud v rozpacích, rozplyne v prostoru. Ještě párkrát provedla tuto zpomalenou etudu, jež svým způsobem připomínala předeheru k nějaké dramatické události. Slastné očekávání a při tom bodavý pocit touhy a poznání.

Odložila cigaretu, nalila si červené víno a podívala se na televizní obrazovku, která vyzařovala svoje namodralé světlo do pokoje. Několik minut pozorovala lhostejně dění, které se před ní odehrávalo, najednou však zpozorněla, uchopila ovladač a zesílila zvuk, zachytila už jen několik posledních vět: „... Vandal, který před několika dny poskrvrnil tento proslulý obraz, je svérázný pouliční umělec... Policie u něho objevila i nůž, chystal se ho snad použít? Proč poničil tak

vzácné dílo, se zatím vyšetřuje, čekáme na vyjádření restaurátorů – pracovníků muzea... Stalo se jen několik týdnů před slavnostní vernisáží na počest jedinečného malíře Théodora Géricaulta, který tento uchvacující obraz před dvěma sty lety namaloval. Škoda je nevyčíslitelná... O všem vás budeme průběžně informovat...”

Rázně vypnula televizi, zavrtila hlavou a procedila mezi zuby: „Tak a teď... děj se vůle boží.“

Znovu uchopila sklenku s vínem, přešla k oknu, poodhrnula závěs a zadívala se na skupinku malých dětí, které si hrály na školním hřišti. Radostný a bezstarostný křik sice tlumilo moderní plastové okno, ale přesto do místnosti občas dolétl dětský smích nebo zvolání.

Otočila se a přistoupila k malířskému stojanu, kde na dřevěné desce byl nalepen nažloutlý malířský kartón s podobiznou asi padesátiletého muže. V jeho přísné, poněkud odulé tváři dominovaly malé pichlavé oči, masitý nos a především poněkud neforemné rty částečně schované za řídkým knírkem. Pár pramínků světlých vlasů zakrývalo temeno hlavy. Začínající holohlavost nešlo přehlédnout.

Jarní drzé sluneční prstence se přes poodhalené závěsy nesměle dotkly její tváře, někde zaštěkal pes, zahoukalo auto. V očích se náhle zajiskřilo, karmínová ústa se mírně pootevřela, žena se prudce rozmáchla a obsah celé skleničky vychrstla na portrét. Ticho tajemného okamžiku nadobro zničil nenávistný výkřik: „Hajzle!“

Načež jedním pohybem strhnula malbu z desky a s neskrývaným odporem jej roztrhala. Útržky vztekle odhodila na podlahu, aby vzápětí roztřesenými prsty vzala další podobný portrét, který ležel na

stole. Než však zopakovala celou zlověstnou etudu, zazvonil telefon. Podívala se na displej.

„Zatraceně!“

Chvilí váhala. Teprve ráno si po několika dnech znovu zapnula mobil. Ignorovala plnou schránku i naléhavé dotazy ve zprávách, podobně jako maily v počítači. Ještě není se vším hotová... ještě má práci! Všem oznámila, než si vzala volno, že nebude reagovat na žádný telefonát a žádné vzkazy, pokud nepůjde o život. *Pokud nepůjde o život.*

Poněkud útrpně se usmála: Kdy má člověk vlastně jistotu, že mu nejde o život? Znovu se podívala na chvějící se mobil. Čas, který chtěla strávit v dobrovolné izolaci, nutně potřebovala, aby mohla dokončit poslední kapitolu své nové knihy, a také si musela uspořádat myšlenky, jež se začaly po nekonečně dlouhé době postupně slévat v jeden jediný pramen. Kam ústí?

Telefon se znovu zachvěl a legračně se začal otáčet po naleštěném dubovém stolku a vysoký vibrující tón nemilosrdně tříštil ticho pokoje. Přál si být vyslyšen, ale žena stále váhala. Už jen pár střípků jí scházelo, aby se mozaika, kterou doplňovala téměř celý život, zaskvěla v plné záři. V plné záři paprsků pravdy. Jenže právě ony zbývající dílky, jako by se stále více začínaly propadat do smrduté a temné hlubiny. A přitom chvílemi cítila úlevu, radost, pocit zadostiučinění a snad i předtuchu vítězství. Vzápětí však... následoval temný mrak a ničivé krupobití. Vešla na příliš tenký led? Ano, stála nad propastí, ale byla přesvědčena, že jiná cesta nevede. Ona to zvládne! A když ne...

zvládnou to jiní. Musí! Už vynaložila příliš velké úsilí. Vzala do ruky vibrující telefon.

„Zdravím... Ano, pamatuji se na vás, pane Buchvalde, moc dobře, několikrát jsme už spolu hovořili... Časopis Fangoria. Ne, ne nebyla jsem nemocná, jen jsem měla nějakou dobu vypnutý telefon, hodně práce, znáte to... Ano, ta kniha je už skoro hotová, ještě chybí nějaká korektura... Dnes, nejpozději zítra... V nejbližších dnech rukopis dostane můj vydavatel. Ne, nemohu vám skutečně poskytnout ani jeho část... Mám svého stálého editora i korektora... Ano, kniha bude součástí oné akce připomínající Géricaulta. Jistě, je tam určitá spojitost... nechte se překvapit. Máte se na co těšit. Budete mít možnost přímé konfrontace. Ne, jsem bohužel vázána smlouvou... Obratě se na mého vydavatele. Jste samozřejmě zváni, vy i vaši kolegové. Už musím končit, na shledanou.“

Časopis Fangoria sice existoval, ale jméno Pierre Buchvald v redakci neznal nikdo, to už dávno věděla. Na vysokého, pohledného muže s krátkým plnovousem si však dobře vzpomínala. Když ji navštívil asi před dvěma měsíci, velmi se zajímal o její práci a bylo znát, že ho umění docela zajímá a rozumí mu. Hodně chválil její literární činnost. Chvíli mu i věřila...

Pousmála se, chvíli strnule pozorovala telefon, jako by o něčem přemýšlela, pak pokývala hlavou a rozhlédla se po roztrhaných podobiznách. Její rty pokryté lesklou karmínovou rtěnkou se jen nepatrně pootevřely: „Máš strach, že? Nevíš, co se na tebe chystá?

Dobrá, chceš další malou nápovědu? Máš ji mít. Brána se otvírá, račte vstoupit, přízněnci d'ábla.“

Posadila se za počítač a hbitými prsty nějakou dobu tancovala po klávesnici, vykonala několik úkonů, poslala maily, poté připojila tiskárnu a pak již jen čekala, až se ozve tiché zadrnčení. Vzala těch několik vytištěných listů, úhledně je urovnala, vložila do obálky a položila na stůl.

Opět si zapálila, párkrát se prošla po místnosti, nalila si víno a až poté se znovu pohodlně posadila. Dlouhou dobu jen tak nečinně seděla, z mírně pootevřených úst vyplouvaly šedivé obláčky kouře, aby se vzápětí rozplynuly v prostoru plném otazníků, výzev a nenávisti. Po několika minutách otevřela malou skříň a na stůl položila starý psací stroj značky Olivetti. Mezi dva papíry vložila tenký tmavomodrý průklepový papír a vše vložila do pogumovaného válce stroje. Po chvíli se místností již ozývalo tlumené staccato a páska psacího stroje se trhavými pohyby začala rychle odvíjet. Olověná písmenka v pravidelných intervalech zaznamenávala věty, slova, slabiky... a pokud chvíli rytmické klapání ustalo, jen proto, aby se žena podívala na několik údajů a poznámek, které si předem připravila. Bylo zajímavé, jak se jí při této, na dnešní dobu již archaické činnosti, měnil výraz v očích. Strach, nenávist, odhodlání a úleva. Asi po třech hodinách dopsala poslední slovo, chvíli si prohlížela zvláštní namodralá, trochu neurovnaná písmena, poté papír vytáhla z válce a vložila jej k několika ostatním, které napsala již v minulých dnech.

Chvíli její oči těkaly po pokoji, jako by něco hledaly. Konečně! Žena se téměř neznatelně usmála, přistoupila k jedné ze stěn a sundala z ní reprodukci známého malíře, kterou si nedávno pořídila. Obraz položila na stůl, přinesla si velkou složku, kde měla několik desítek nejruznějších skic a portrétů. Štíhlými prsty brala postupně jeden arch za druhým, až si konečně vybrala ten, který se jí zamlouval nejvíce. Vytáhla ho a položila vedle obrazu. V rádiu hráli právě Ravelovo Bolero, ale expresivní tóny žena téměř nevnímala, musela se soustředit na několik úkonů, které si vytyčila...

Drnčivý zvuk domovního zvonku se rozezněl téměř přesně v devět hodin večer. Otevřela dveře. Starší muž s řídnoucí kšticí a poněkud tvarohovým obličejem se na ni zadíval s nechápavým a zároveň tázavým výrazem.

„Domníval jsem se, že mě nenávidíte, slečno Audranová a už mě nechcete nikdy vidět. Já nejsem přece váš přítel. Co znamenal ten prosebný tón v mailu? A co to utajení? Proč nechcete, aby nikdo o tomto setkání věděl? Vpálíte mi ledovou kulku do srdce a pak mě pohodíte v lese do termitího mraveniště, nebo máte vymyšlený jiný způsob mé likvidace? Určitě bude naprosto dokonalý... díky vaší fantazii.“

„Ne, ne, pojďte dál. Já vím, je to velmi zvláštní, ale věřte mi, v sázce je příliš mnoho, žabomyší spory musí jít stranou, teď jde o život... o můj život. Prosím, pomozte mi, Paule...“

Příští den ráno si vzala jen několik nejnnutnějších věcí, zamkla byt, nasedla do auta a snažila se co nejrychleji dostat z města. Cestou se ještě stavila na poště, ale pak již směřovala do panenské přírody v okolí Východních Alp. Zнала tam skvělý hotýlek, kam občas jezdívala, aby si odpočinula a nabrala nových sil. Každý rok se těšila na kouzelnou a podmanivou přírodu, na průzračné potoky a říčky a na čistý vzduch, vonící po borovicích a jedlích. Přidala plyn, nad hlavou zahlédla hejno havranů. Změna počasí je už donutila měnit destinaci. Tady už místo pro ně není, pokud chtějí přežít. Žena zastavila u krajnice a přivřela oči.

„Ano, přežít. To je to, oč tu běží.“ Podívala se na telefon. Několik zmeškaných hovorů i zpráv. Poslední byla od Aliho. Copak asi chce ten snaživý kolega? Chvilí váhala, pak odhodila mobil na vedlejší sedadlo a šlápla na plyn.

Černý Peugeot, který ji nenápadně sledoval, také zpomalil a čekal. Z otevřeného okénka vypadl popel ze zapálené cigarety.

Vysoký muž středního věku důstojně procházel rozlehlými místnostmi nejznámějšího muzea světa. Tak, jako každý den i dnes cítil ten nepopsatelný pocit, kdy ho postupně vtahovala do svého náručí nepopsatelná krása velkolepých děl, které se kolem něho míhaly. Doslova a do písmene se před ním proměňovaly fascinující výtvořiny umělců, kteří formovali celý jeho život. Díky nim mohl Phillipe Gaston svůj život nasměrovat tam, kde se cítil nejšťastnější. A díky nim také mohl občas nahlédnout do spleťtých osudů lidí, kteří se nebáli překročit svůj stín, i když mnohdy museli nést svůj kříž až na samotný vrchol vysoké hory.

Je leckdy zajímavé, jak se občas prolíná nesporný až nadpozemský talent s drásavým osudem. Jako by chtěl Bůh člověku vzkázat: Dal jsme ti talent, ale o svůj život musíš bojovat s ďáblem.

Nikdy si neuvědomil, že ono slůvko „život“ bude v nejbližších dnech skloňovat ve všech pádech. Teď s hlavou lehce zakloněnou téměř posvátně procházel několika sály a nechal se ovívat krásou a vznešeností.

Na chvíli se zastavil a lehce pokýval hlavou. Krása a vznešenost. Dvě slova, více nebylo potřeba. Díval se na jednu z nejpůsobivějších soch, která kdy byla stvořena lidskou rukou.

Afrodita Mélská – v Římě známá jako Venuše – bohyně plodnosti, lásky, krásy a sexuální touhy. Vytvořena v letech 130 až 100 př. n. l.

Autorství bývalo připisováno Praxitelovi, ale v poslední době se odborníci více přikláněli k Alexandru z Antiochie...

Venuše Mélská (mezi lety 130-100 př. n. l.), autor pravděpodobně Alexandros z Antiochie

Phillipe Gaston nedávno oslavil padesát pět let. Hodně, nebo málo? Odhrnul si z čela poněkud neposlušné, prošedivělé vlasy, které lemovaly podlouhlou, ostře řezanou tvář, a posmál se. Na chvíli ho opustily pochmurné myšlenky a on se nechal unášet přítomnou genialitou. Téměř dvě dekády se podílel na údržbě a oživování tisíců

exponátů v nejznámějším muzeu světa. Jako přední restaurátor byl uznáván po celém světě, jako profesora na vysoké škole ho milovaly nejen studentky. Zdálo se, že nad ním svítí šťastná hvězda, ale... Protřel si unavený obličej. Dominantní mužský hlas nebylo možno přeslechnout. Otočil hlavu.

„Úchvatné, ten čistý, bílý mramor... neskutečné, jak dokáže promluvit i po tisíciletí k člověku. Mám pravdu, pane profesore? A opravdu vám někdo poničil slavný obraz Vor Medúzy od Géricaulta? Jak se to, proboha, mohlo stát? To je neslýchané, ti lidé nemají dneska žádnou úctu...“

Jen lehce, jakoby omluvně, pokrčil rameny, a podíval se směrem odkud přicházel hlas. Ani nebyl překvapen.

André Marlaud se za ty roky, co pravidelně navštěvoval všechny akce, stal nedílnou součástí muzea. Postupně se seznámil s lidmi, kteří v muzeu pracovali nebo s ním byli úzce spjati. I z toho důvodu zaznamenal některé události dříve, než o nich byla oficiálně seznámena veřejnost. Také si vždy vychutnával určitou dávku obdivu, když sděloval aktuální informace. Jeho mužská ješitnost se zatetelila a vždy cítil, že povyrostl o pár centimetrů. I teď se kochal záplavou zvědavých a dychtivých očí a vypínal hrud'. Tato opojná chvíle však trvala jen onen pověstný mžik. Žádná větší reakce nenastala. Údajně vlastnil velkou firmu, která vyvážela zboží do celého světa. Zaměstnanci mu začali říkat trochu posměšně „náš speditér.“ Možná i proto, že se ctihodný pan Marlaud občas tvářil, jako by ony vystavené obrazy sám namaloval a sochy vytesal.

Phillipe s vážnou tváří omluvně zdvihl pravou ruku a rychle se vzdálil. Poslední dny určitě neměl náladu na nějaké vysvětlování a také se vyhýbal lidem, na které byl docela alergický. A podsaditý André Marlaud s ulízanou patkou řídkých blondatých vlasů, rozhodně patřil mezi ně. Nepochybně k tomu přispěla i situace před několika měsíci, kdy se snažil svého syna protlačit na pracovní pozici v restaurátorském týmu muzea. Dokonce si pro něho vyprosil i krátkou praxi. Marně. Ředitel muzea usoudil, že chlapec nemá k podobné práci ty správné předpoklady. Přesně tak mu to řekl Phillipe Gaston, který mohl mladého Marlauda chvíli pozorovat při práci.

„Vzdělání nestačí, je třeba mít srdce.“

Otec Marlaud pochopitelně cítil křivdu. Padlo i několik ostřejších slov. Ale tak už to chodí. Je mnoho povolanych, ale málo vyvolených.

Phillipe byl rád, že se dotěrného muže zbavil, ale ona zmínka o čistém, bílém mramoru, se ho přece jen chvíli držela. Jeho mozek reagoval jako naučený žák základní školy: čistý bílý mramor? V antice? Ale kdeže! Antické sochy ve většině případů vypadaly jako kýč z tržnice. A o Afroditě Milóské to platilo dvojnásobně. On to musel vědět nejlépe. Byl jedním z nejvýznamnějších restaurátorů uměleckých děl a jeho názory a posudky se těšily zaslouženému uznání a obdivu u všech lidí, kteří se hlouběji zabývali uměním. A zvláště zde, v mekke umění – Paříži, respektive přímo v jedné z nejprestižnějších galerií světa. Tady měl jeho názor naprosto bezprecedentní hodnotu.

Téměř dvě dekády se výrazně podílel na oživení nebo znovu zpřístupnění nejvýznamnějších exponátů dávné minulosti. Snažil se ukázat ona díla v jiném světle, protože čas, prostředí i lidský činitel mnohdy vykonal své. Prach, mastnota, necitlivé přemalby, ale i rádoby ochranné nátěry, utlumily nejen vizuální složku, ale často úplně změnily charakter a význam. Mnohdy zakryly i důležité prvky nebo postavy, které umělec vytvořil na úplném začátku.

Jeho prvotním zájmem byla především obnova historické malby, ale postupem času ho začaly zajímat i neobvyklé projekty, které zásadním způsobem ovlivnily celý vývoj historie umění.

Když byl požádán významným německým archeologem Vinzenzem Brinkmannem, zda by mu nemohl potvrdit velmi pozoruhodnou tezi, na které právě pracoval, neváhal ani vteřinu. Šlo právě o to, že Brinkmann byl přesvědčen, že většina soch z antiky byla velmi výrazně barevně zdobena. Podobně jako Egypťané i antičtí tvůrci přisuzovali barvám velký význam. Objevení několika neúplných soch, torz a různé keramiky z období, které se táhne zhruba od vzniku řecké civilizace až po kolaps Římské říše, nenalezlo bohužel dlouho jasnou odpověď, jak tvůrci postupovali při konečných úpravách. Samozřejmě veškeré stopy barev, pokud byly použity, dávno na zvětraném kameni nebo mramoru zmizely. Tezi, že dokončený objekt již nebyl nijak upraven, možná i nechtěně potvrdili renesanční tvůrci, kteří tvořili v období, kdy v nebyvalé míře znovu ožila tradice antiky.

Hlavně 15. a 16. století se vyznačovalo tím, že sochaři a malíři tvořili podle antických bájí a pověstí, ale nejen to. Mnozí vytvářeli i kopie známých řeckých a římských soch, jejichž torza se občas někde objevila a jež byla samozřejmě, po tak dlouhé době, bez jakéhokoliv zabarvení.

Z tohoto faktu jasně vyplynulo, že většina soch vytvořená v době renesance byla skutečně prosta jakéhokoliv barevnosti. Tvůrci si dávali záležet naopak na tom, aby vynikl původní surový materiál. Všechny druhy kamene, které používali, byly přiznány, a cílem bylo, aby i laik mohl okamžitě rozpoznat a ohodnotit kvalitu díla. Umělci se nebáli zveřejnit, kde čerpali inspiraci. Jenže paradoxně právě onen odkaz vedl k mylnému předpokladu, že tak přesně vypadaly sochy v antice. Ale to byl velký omyl! Sochaři v antice se inspirovali především egyptským uměním, kde výrazně převládala barevnost. A právě tuto, zpočátku poněkud odvážnou teorii, zastával Vinzenz Brinkmann a Phillipe Gaston jeho tezi o barevnosti soch v Antice nezvratně potvrdil. Neskutečné...

Protřel si unavené oči a vrátil se do přítomnosti. Snažil se opět vstřebat nejžhavější současnost. Co ještě říkal ten ješita? Poškození obrazu! Ničivý záblesk faktu ho definitivně probudil ze vzpomínek a jeho chůze se zrychlila. Pohled již upíral pouze jedním směrem. Obrazy visící na postranních stěnách, které už jen letmo vnímal periferním viděním, se slévaly v abstraktní, těžko identifikovatelný tvar. Ale pouze pro tuto chvíli, jinak dobře věděl, že každý má svůj příběh, u každého by mohl stát dlouhé minuty a vyprávět, nebo jen

stát a žasnout. Oslněn nadpozemskou dokonalostí, talentem nebo osudem, který mnohdy uchvacuje, ale častěji drásá srdce. Osudem, který lze slovy jen těžko popsat.

Konečně stanul v jednom ze sálů, který sice nepatřil k největším v této části galerie, ale umělecká díla, jež visela na bílých stěnách, po pár vteřinách diváka natolik uchvátila, že naopak ona intimita několikanásobně zvýšila jeho prožitek.

Nasadil si brýle a chvíli jen nehybně stál s očima upřenými k jednomu jedinému místu. Nedokázal ani přesně popsat ten zvláštní okamžik, který se ho vždy v těchto chvílích zmocňoval. Jako by byl neznámou silou vtahován do nějakého snového příběhu, který je tak vzdálen od současnosti, a přitom se jí bytostně dotýká. Teď ovšem ono slastné pohnutí zastíňoval jiný vjem: zloba.

Když o tom uvažoval později, uvědomil si, že právě v tomto okamžiku se stal svědkem zatím nejasného poselství, na jehož začátku mu tváře hladily hřejivé paprsky slunce, aby tyto postupně zchladly, a na konci ho už bodaly trny zbrocené krví. Nyní si ještě užíval slunce, ale děsivý mrak již postupně zahaloval nebe. Špatné zprávy se začaly sbíhat a stoka utrpení a strachu začala postupně v krajině vytvářet děsivou stopu.

„Pane profesore, dobrý den. Jak se máte, Isabella se už ozvala? Jo, abych nezapomněl, sháněl vás Paul Mitchel a byl poněkud rozčilený, prý mu neberete telefon.“

Hlas patřil asi třicetiletému muži, který ještě s jedním stál před rozměrným plátnem a v okamžiku, kdy ho zaregistroval, se mu

okamžitě věnoval. Podali si ruce, Phillipe lehce zavrtěl hlavou a mávnul rukou, bylo vidět, že nemá zrovna náladu na nějaké sáhodlouhé vysvětlování.

„Děkuji, René, už bylo lépe, jak pokračujete? Taky jste došli k závěru, že snad ty odporné skvrny nezpůsobí fatální poničení malby a mohly by jít docela snadno odstranit? Policie už vyšetřování ukončila, takže teď je řada na nás. Nechápu, proč nás k němu nechtěli pustit skoro deset dní. Mohli jsme už být o kus dál. Nenašli jste žádnou jinou vadu, nic, co by nám mohlo zabránit v přesunu na naše pracoviště?“

Jeho spolupracovník jen zakroutil hlavou a neodpustil si poznámku: „Co jsou to, proboha, za lidi, kteří se mstí na obrazech? Komu překážel, nebo tak skutečně někoho psychicky zdeptal? V době svého vzniku bych se nedivil, ale dnes? Z televize nám prýští krev téměř z každého pořadu, letadla padají, lodě se potápí a lidé se stále... nenávidí, alespoň někteří. Prý se u toho muže našel i nůž. No... rozřezaný obraz, by byl skutečně velký průšvih, ale i tak nám to dá zabrat... a ještě ke všemu nás obtěžují ti kožení klauni.“

„Kdo?“

„Politici, přece. Kampaň na starostu města je v plném proudu. Tak si čechrají peří. Dnes tu byl zase jeden, aby se předvedl. Nějaký Cassel, Pierre Cassel... znáte ho, profesore? Ptal se na vás a tvářil se velmi kamarádsky a... samozřejmě vzdělaně.“

„Ech, jedna z těch hlav, které na nás pokukují na billboardech. Ano, něco jsem zaregistroval. Říkáš Cassel a toužil po mně? Není to

na jeden den moc? Nejprve mě nahání ředitel, pak náš bývalý spolupracovník Paul Mitchel a nakonec... nějaký politik. Víš, René, že se o politiku nezajímám. Ale to jméno mi něco říká. Jean-Pierre Cassel... to je přece ten známý herec. Vražda v Orient expresu nebo Báječní muži na létajících strojích... ano, ale ten přece už není mezi námi.“

„Ne, to jsou jen velmi vzdálení příbuzní. No nic... vraťme se k naší... vraždě. Théodore Géricault se musí obracet v hrobě.“

Phillipe mu lehce položil ruku na rameno. Jasný znak toho, že vše důležité už bylo řečeno.

„Nepřeháněj, René, už se staly horší věci. Takže se do toho pustíme. Plátno sundáme z rámu a opatrně svineme. Isabella, než odjela, stačila udělat předběžnou analýzu. Říkala, ať se hlavně zaměříme na ta místa, kde dopadlo nejvíce té cizí barvy, to je především v oblasti těch obličejů ve stínu. Ten zbylý sajrajt stekl hlavně na spodní část plátna a ušpinil samozřejmě rám. Také mi tvrdila, že jinak je plátno ve velmi zachovalém stavu, je to tak, René?“

„Ano, o tom není pochyb, pane profesore, jen na dvou místech je trochu opravované, zřejmě ho někdo kdysi vyztužil, nevíme bohužel proč, a kdy se tak stalo, ale jinak s ním není problém. Rám je také v dobrém stavu, jen pár odřenin a v jednom místě schází malá část. To vše se dá bezezbytku spravit. A co se týká malby, no... až na ony skvrny jen běžná povrchová nečistota, prach a nějaké nepatrné prasklinky na laku, což je ovšem běžné u všech starších maleb, člověk by ani neřekl, že je to už téměř dvě století.“